

رابطهٔ پرخاشگری با متغیرهای جمعیت شناختی در دانش آموزان دبیرستانی پسر شهر ایلام

غلامرضا شریفی راد^۱، عادل بهاری^۲، میثم بازانی^۳، محسن جلیلیان^۴

۱- استاد آموزش بهداشت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

۲- کارشناسی ارشد آموزش بهداشت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران
(مؤلف مسئول) ایمیل: adelbahari@yahoo.com.

۳- کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

۴- استادیار آموزش بهداشت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: بی توجهی به پرخاشگری در نوجوانان باعث افزایش روابط ناسالم در بین افراد جامعه، کاهش کیفیت زندگی، مشکلاتی نظیر فرار از مدرسه، افت تحصیلی و سوء مصرف مواد می شود. لذا هدف پژوهش هدف بررسی رابطهٔ تعدادی از متغیرهای جمعیت شناختی با پرخاشگری می باشد.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی - مقطعی، جامعه آماری کلیهٔ دانش آموزان پسر دبیرستانی بود که درس سال تحصیلی ۹۴-۹۵ در شهر ایلام مشغول تحصیل بودند. با اسفاده از روش نمونه گیری خوشه ای ۲۶۵ نفر از آنان به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. اطلاعات جمعیت شناختی و پرسشنامهٔ پرخاشگری باس و پری (AQ) توسط آزمودنی ها تکمیل شد. برای تحلیل داده ها از روش های آماری فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، کمترین مقدار و بیشترین مقدار استفاده شد. آزمون های مربوط به آمار استنباطی هم ضریب همبستگی پیرسون، آزمون t مستقل، آزمون ANOVA و آزمون تعقیبی LSD بودند. برای تحلیل داده ها هم از ویراست بیستم نرم افزار SPSS20 استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که پرخاشگری با سن همبستگی مثبت و معناداری داشت در حالی که با رتبهٔ تولد رابطه معناداری مشاهده نشد. همچنین میان پرخاشگری در دو منطقه شهری و روستایی تفاوت معناداری نداشت. پرخاشگری در دانش آموزان رشتهٔ تجربی در مقایسه با رشته های انسانی و ریاضی کمتر بود. دانش آموزان پدران بیکار در مقایسه با دانش آموزانی که پدرشان شاغل بود پرخاشگری سطح بالاتری داشتند.

نتیجه گیری: یافته ها نشان می دهد که آموزش مهارت های کارآمد برای مدیریت پرخاشگری از جمله مسائل مهمی است که باید در دورهٔ نوجوانی بیشتر بدان توجه شود. به علاوه، بیکاری مشکل اجتماعی مهمی است که می تواند در پرخاشگری نوجوانان نقش داشته باشد.

واژه های کلیدی: پرخاشگری، دانش آموزان دبیرستانی، ایلام.

مقدمه

جسمی، جنسیت، توانایی‌ها، خانواده، محیط اجتماعی، قومیت، مذهب و فرهنگ قرار دارد (۷). مطابق با نظریه بوم‌شناختی ریزسیستم به محیط نزدیک افراد اطلاق می‌شود که برای نوجوانان اغلب خانواده، گروه همسالان و مدرسه را در بر می‌گیرد (۸). شماری از عوامل جمعیت‌شناختی مؤثر در پرخاشگری نوجوانان در خانواده قابل ردیابی است (۹). پژوهش نشان داده است که رفتارهای ضداجتماعی والدین در اواخر دبیرستان سطوح بالای پرخاشگری فرزندان آنان در اوایل کودکی را به دنبال دارد (۱۰). پرخاشگری فیزیکی در خانواده‌ها تداوم می‌یابد، فقر و بیکاری تعاملات والد-فرزند را تحت تأثیر قرار می‌دهند، و همچنین طلاق، تک‌والدی بودن و مشکلات اقتصادی با رفتارهای پرخاشگرانه کودکان ارتباط دارد (۱۱).

از آنجا که طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۰۵ نشان می‌دهد درصد ابتلا به اختلالات روانی در کشورهای مختلف در جمعیت زیر ۱۶ سال از ۱۲ تا ۲۹ درصد متغیر است (۱۲) و چون کودکان و نوجوانان آینده‌سازان کشور هستند و پرخاشگری می‌تواند اثرات زیان‌باری بر سلامت جسم و روان آنان داشته باشد، نمی‌توان این جمعیت فعال را نادیده گرفت. بنابراین باید نگرش‌ها، مشکلات، مسائل و خواسته‌های آنان را شناخت و راه ارتباط و رفتار صحیح با آنها را پیدا کرد. کم‌توجهی در رسیدگی به پرخاشگری در نوجوانان باعث ارتباط ناسالم در بین افراد جامعه می‌شود، بر کیفیت زندگی افراد لطمه می‌زند و نیز منجر به عوارضی نظیر فرار از مدرسه، افت تحصیلی و سوء‌مصرف مواد می‌شود که این عوارض به نوبه خود مانع رشد و شکوفایی ظرفیت‌ها، توانایی‌ها و همچنین حس تفاهم اجتماعی و نیز مانع جریان اجتماعی شدن نوجوان می‌شود (۶). در یک مطالعه توصیفی که توسط آدام. ال شارپ و همکاران با عنوان تحلیل هزینه‌های

پرخاشگری به رفتار قابل مشاهده با قصد و نیت آسیب‌رسانی اطلاق می‌شود که ممکن است فیزیکی (ضربه زدن، لفظی (فریاد زدن، رنجاندن) یا به صورت تجاوز به حقوق دیگران ابراز شود (۱). تحقیقات نشان داده است که پرخاشگری دارای عوارض جسمی، روانی و اجتماعی فراوان است و موجب نشانگانی مانند احساس درماندگی، تنهایی، ناسازگاری اجتماعی، بی‌توجهی به حقوق و خواسته دیگران و بیماری‌هایی مانند: زخم معده، میگرن، اختلال در فشارخون، افسردگی، اضطراب و افت تحصیلی می‌شود. افرادی که مشکلات رفتاری از جمله پرخاشگری دارند، نه تنها دارای نشانگان مرضی جسمانی مانند سردرد و دردهای معدی- روده‌ای هستند، بلکه در انزوا و تنهایی به سر می‌برند و به خواسته‌های اجتماعی دیگران توجهی ندارند (۲). پژوهش در ارتباط با فراوانی بروز پدیده پرخاشگری در جهان نشان داده است که پرخاشگری در میان نوجوانان آسیایی کمتر از اسپانیایی‌ها و آمریکایی‌های آفریقایی‌تبار است و میزان بروز آن در دو جنس هم تفاوت معناداری ندارد (۳). در پژوهش کیم بر روی نوجوانان کره‌ای شیوع پرخاشگری حدود ۴۸ درصد گزارش شده است (۴). در جمعیت ۶۴-۱۵ ساله‌ی ایرانی شیوع پرخاشگری فیزیکی حدود ۳۱ درصد بوده است و شیوع پرخاشگری شدید (نیاز به درمان قربانی یا دستگیری) ۱/۷ درصد بوده است (۵). در مطالعه ترشیزی و همکاران در شهر بیرجند شیوع پرخاشگری در پسران ۵۴ درصد و در دختران ۵۲ درصد گزارش شده است. در پژوهش کاشانی و همکاران نیز شیوع پرخاشگری در بین نوجوانان در شهرستان کاشان ۴۱ درصد گزارش شده است (۶). پرخاشگری همانند دیگر رفتارهای انسانی تحت تأثیر سطوح مختلف عوامل اثرگذار از جمله ساختار

ابزار پژوهش

الف) پرسشنامه پرخاشگری باس و پری (AQ): نسخه جدید پرسشنامه پرخاشگری که نسخه قبلی آن تحت عنوان پرسشنامه خصومت بود، توسط باس و پری^۱ (۱۳) مورد بازنگری قرار گرفت. این پرسشنامه یک ابزار خود گزارشی است که شامل ۲۹ عبارت و چهار زیر مقیاس است که عبارت است از پرخاشگری فیزیکی (PA)، پرخاشگری کلامی (VA)، خشم (A) و خصومت (H)، آزمودنی‌ها به هر یک از عبارات در یک طیف ۵ درجه‌ای از: کاملاً شبیه من است (۵) تا حدودی شبیه من است (۴)، نه شبیه من است نه شبیه من نیست (۳) تا حدودی شبیه من نیست (۲) تا به شدت شبیه من نیست درجه بندی شده است (۱). دو عبارت ۹ و ۱۶ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. نمره کل برای پرخاشگری با مجموع نمرات خرده مقیاس‌ها به دست می‌آید. در بررسی پایایی بازآزمایی پرسشنامه ضریب همبستگی ۸۰، ۷۶، ۷۲ و ۷۲ درصد به ترتیب برای عوامل پرخاشگری بدنی، پرخاشگری کلامی، خشم و کینه‌ورزی گزارش شد (۱۳). در ایران نیز ضریب آلفای کرونباخ، بازآزمایی و تنصیف به ترتیب ۸۹، ۷۸ و ۷۳ درصد گزارش شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای عوامل خصومت، پرخاشگری جسمانی، پرخاشگری کلامی و خشم نیز به ترتیب ۸۲، ۷۹، ۷۴ و ۷۱ درصد بود (۱۴).

یافته‌ها

جدول ۱ توزیع دانش‌آموزان بر اساس متغیرهای سن، محل زندگی و درآمد خانواده را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود میانگین سنی دانش‌آموزان ۱۵/۸۱ سال بود. همچنین اکثریت آنان در مناطق شهری

پیشگیری از خشونت جوانان در سال ۲۰۱۳ انجام مشخص شد که هزینه‌هایی که برای پیشگیری از خشونت جوانان و یا عواقب آن انجام می‌شود کمتر از هزینه تزیق وریدی است، در حالی که میانگین هزینه وقوع هر بار پرخاشگری از ۳/۵ تا ۵۵ دلار است (۱۳). بنابراین شناخت هرچه بهتر متغیرهای تأثیرگذار بر پرخاشگری نوجوانان و در نتیجه آن تدوین برنامه‌های مناسب برای پیشگیری و درمان این پدیده ضروری به نظر می‌رسد. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه تعدادی از متغیرهای جمعیت‌شناختی با پرخاشگری در دانش‌آموزان دبیرستانی می‌باشد که روشن شدن نقش آنها در زمینه پرخاشگری در نوجوانان می‌تواند در شناخت عوامل مؤثر و راه‌حل‌های آینده گامی به جلو تلقی شود.

روش بررسی

این مطالعه از نوع توصیفی می‌باشد. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دبیرستانی پسر در شهر ایلام بود که در سال ۹۴-۹۵ در این شهر مشغول به تحصیل بودند. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شد. بدین ترتیب که از میان کل دبیرستان‌های پسرانه ابتدا چهار دبیرستان و در مرحله بعد پنج کلاس به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس پرسشنامه‌ها میان دانش‌آموزان توزیع و پس از تکمیل شدن جمع‌آوری شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS ۲۰ استفاده شد و با آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، کمترین مقدار و بیشترین مقدار) و آمار استنباطی با روش‌های ضریب همبستگی پیرسون، آزمون t مستقل، آزمون ANOVA و آزمون تعقیبی LSD تجزیه تحلیل شدند.

^۱. Buss & Perry

جدول ۳: شاخص‌های آمار توصیفی پرخاشگری و مؤلفه‌های آن

میانگین	پرخاشگری کل	پرخاشگری جسمانی	پرخاشگری کلامی	خشم	خصوصیت
۸۱/۱۶	۲۶/۸۵	۱۴/۱۰	۱۹/۰۹	۲۱/۱۰	
انحراف استاندارد	۶/۱۵	۳/۸۰	۶/۸۹	۶/۰۵	
کمترین مقدار	۹	۴	۷	۸	
بیشترین مقدار	۴۲	۲۵	۸۱	۴۰	

مستقل برای دو منطقه شهری و روستایی نیز تفاوت معناداری را میان پرخاشگری در این دو منطقه نشان نداد.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که از میان دو متغیر سن و رتبهٔ تولد تنها سن با نمرهٔ پرخاشگری در حالت کلی رابطهٔ معناداری دارد ($r=20/3$ ، $p=0/001$). به علاوه، مقایسهٔ نمرهٔ پرخاشگری به وسیلهٔ آزمون t

جدول ۴: آزمون t مستقل برای مقایسهٔ میانگین پرخاشگری میان دانشجویان شهری و روستایی

آزمون t برای مقایسهٔ میانگین گروه‌ها		آزمون t برای مقایسهٔ میانگین گروه‌ها	
سطح معناداری (دو دامنه)	Df	T	F
۰/۲۷۹	۲۵۱	-۱/۰۸۴	۸۲/۹
		سطح معناداری	سطح معناداری
		۰/۳۶۳	۰/۳۶۳

کمتر بود. پرخاشگری دانش‌آموزان انسانی هم از نمرهٔ پرخاشگری دانش‌آموزان رشتهٔ ریاضی ($MD=-9/22$)، ($sig=0/118$) کمتر بود، اما این تفاوت در سطح معناداری قرار نداشت. همچنین دانش‌آموزانی که پدر آنان بیکار بود در مقایسه با دانش‌آموزانی که پدر آنها دارای مشاغل فرهنگی ($MD=-15/15$ ، $sig=0/009$)، مشاغل آزاد ($MD=11/98$ ، $sig=0/023$) و یا متوفی ($MD=21/07$ ، $sig=0/002$) بودند پرخاشگری سطح بالاتری را گزارش دادند. دانش‌آموزانی که پدرشان فوت کرده بود در مقایسه با فرزندان پدران بیکار ($MD=-21/07$ ، $sig=0/002$)، کارمند ($MD=-10/86$)، ($sig=0/048$) و کارگر ($MD=-10/7$ ، $sig=0/048$) پرخاشگری سطح پایین‌تری داشتند.

نمرهٔ کلی پرخاشگری با استفاده از آزمون ANOVA در بین رشته‌های مختلف تحصیلی، شغل و تحصیلات پدر و مادر و درآمد خانواده به مقایسه گذاشته شد. جدول ۵ نشان دهندهٔ نتایج آزمون ANOVA است. همانطور که مشاهده می‌شود رشته تحصیلی و شغل پدر دو متغیری بودند که نمرهٔ پرخاشگری دانش‌آموزان در بین گروه‌های مختلف آنها تفاوت معناداری وجود داشت. به همین منظور برای مشخص کردن تفاوت در بین گروه‌های مختلف این دو متغیر آزمون تعقیبی LSD استفاده شد. نتایج نشان داد که پرخاشگری در دانش‌آموزان تجربی از دانش‌آموزان رشتهٔ علوم انسانی ($MD=-5/30$)، ($sig=0/026$) و ریاضی ($MD=-14/52$ ، $sig=0/013$)

جدول ۵: آزمون ANOVA برای مقایسهٔ پرخاشگری در بین رشته‌های مختلف تحصیلی، شغل و تحصیلات پدر و مادر و درآمد

خانواده				
رشته تحصیلی	Df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
میان‌گروهی	۳	۱۰۷۴/۰۳۲	۳/۴۲۷	۰/۰۱۸
درون‌گروهی	۲۴۴	۳۱۳/۴۲۱		
کل				
شغل پدر	Df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
میان‌گروهی	۵	۷۳۸/۴۶۶	۲/۳۲۹	۰/۰۴۳
درون‌گروهی	۲۴۵	۳۱۷/۱۰۰		
کل	۲۵۰			
تحصیلات پدر	Df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
میان‌گروهی	۷	۳۲۸/۲۶۹	۱/۰۰۹	۰/۴۲۵
درون‌گروهی	۲۴۵	۳۲۵/۲۴۲		
کل	۲۵۲			
شغل مادر	Df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
میان‌گروهی	۵	۴۸۸/۸۱۰	۱/۵۲۴	۰/۱۸۳
درون‌گروهی	۲۴۸	۳۲۰/۷۲۱		
کل	۲۵۳			
تحصیلات مادر	Df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
میان‌گروهی	۵	۱۲۶/۱۸۱	۰/۳۷۷	۰/۹۳۲
درون‌گروهی	۲۴۱	۹۵۸		
کل	۲۴۹			
درآمد خانواده	Df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
میان‌گروهی	۷	۳۲۱/۰۷۴	۱/۳۴۰	۰/۲۳۴
درون‌گروهی	۱۸۳	۲۳۹/۶۰۹		
کل	۱۹۰			

بحث و نتیجه‌گیری

اجتماعی مربوط به نقش مردانه چندان دور از ذهن نباشد که ارتباط مشاهده شده تنها در پسران مشاهده شود. پرخاشگری با رتبهٔ تولد رابطهٔ معناداری نداشت که این با چندین پژوهش همسو است (۶، ۱۶). همچنین میان پرخاشگری در دو منطقهٔ شهری و روستایی تفاوت معناداری نداشت. ترشیزی و سعادت‌جو (۶) در پژوهش خود میان نمره پرخاشگری در مناطق مختلف شهری تفاوت معناداری به دست آوردند. این پژوهش در تهران انجام شده بود که به دلیل اختلاف جمعیت و بافت‌های شهری تفاوت میان مناطق در متغیرهای جمعیت‌شناختی مانند پرخاشگری توجیه‌پذیرتر است،

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطهٔ پاره‌ای از متغیرهای جمعیت‌شناختی با پرخاشگری به انجام رسید. نتایج نشان داد که بین پرخاشگری و سن همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش ترشیزی و سعادت‌جو (۶) و زینت مطلق و همکاران (۱۵) ناهمخوان است. در پژوهش ذکرشده نمونه متشکل از دو جنس نوجوانان بود، در حالی که پژوهش حاضر تنها به بررسی پسران پرداخته بود. می‌توان این فرضیه را مطرح کرد که به دلیل دستیابی به توانایی‌های جسمانی بالاتر در پسران و همانندسازی با معیارهای

فوت کرده بود نیز پرخاشگری بالاتری داشتند. این یافته با نتایج پژوهش‌های دیگری مانند مطالعهٔ لی بگلی و دیگران (۱۰) همسو است. شاید اختلاف مشاهده شده به این دلیل باشد که خانواده‌های بدون سرپرست از حمایت‌های اجتماعی و غیررسمی دیگری برخوردار هستند که این خود می‌تواند در کاستن از مشکلات اقتصادی آنان در مقایسه با خانواده‌های دارای سرپرست بیکار تأثیرگذار باشد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بیکاری و مشکلات اقتصادی مسئله مهمی است که برای در سطح کلان بدان پرداخته شود. پژوهش حاضر می‌تواند در سطح وسیع‌تر و با بررسی متغیرهای دیگری که می‌توانند بر پرخاشگری مؤثر باشند، تکرار شود.

اما در شهرهای کوچک‌تر اختلاف موجود میان بافت‌های شهری و روستایی چندان قابل توجه نیست. پرخاشگری در دانش‌آموزان رشتهٔ تجربی در مقایسه با رشته‌های انسانی و ریاضی کمتر بود. نمره پرخاشگری دانش‌آموزان رشتهٔ ریاضی هم در مقایسه با دانش‌آموزان انسانی برتری غیرمعناداری داشت. پژوهش‌های پیشین به بررسی مسئله فوق پرداخته‌اند و نتیجه‌گیری در ارتباط با این موضوع با انجام پژوهش‌های بیشتر و بررسی دیگر متغیرهای اثرگذار نیازمند است. دانش‌آموزان با پدران بیکار در مقایسه با دیگر گروه‌های شغلی پرخاشگری سطح بالاتری داشتند. این نتایج نشان می‌دهد بیکاری پدر استرس مهمی است که بر سلامت روانشناختی فرزندان اثر می‌گذارد. فرزندان والدین بیکار در مقایسه با دانش‌آموزان که پدرشان

منابع

1. Akbari A. *Adolescents and youths problems*. First ed. Tehran. Savalan, 2002: 46 [Persian]
2. Strachan L, Munroe-Chandler K. Using imagery to predict self-confidence and anxiety in young elite athletes. *Journal of Imagery Research in Sport and Physical Activity*. 2006; 1(1):125-33.
3. Jing W, Ronald, G G, Jereemy, W I. adolescent bullying behaviors: physical, verbal, exclusion, rumor, and cyber. *J Sch Psychol*. 2012; 50(4):21-34.
4. Kim YH. Correlation of mental health problems with psychological constructs in adolescence: Final results from a year study. *Int J Nurs Stud*. 2003; 40(2):115-24
5. Maleki S, Fallahi Khoshknab M, Rahgooi A, Rahgozar M. The effect of anger management training in groups on aggression of 12-15 years old male students. *IJN*. 2011; 24 (69) :26-35 [Persian]
6. Torshizi M, Saadatjoo SA. Relationship between aggression and demographic characteristics secondary school students in Birjand. *Mod Care J*. 2012; 9 (4) :355-363 [Persian]
7. Paul-Cookey, NR, Iwuama, BC. Comparison of forms and incidence of compulsive disorder? *Journal of American Academy. Child Adolescent Psychiatry*. 2011; 33: 795-804.
8. Lundqvist, LO. Prevalence and risk markers of behavior problems among adults with intellectual disabilities: a total population study in Örebro County. *Research in Developmental Disabilities*. 2013; 34(4): 1346-56.

9. Anderson S, Murray L, Brownlie J. *Disciplining Children: Research with parents in Edinburgh*. Edinburgh: Scottish Executive Central Research Unit, 2002: 4.
10. Lee-Baggley D, Preece M, DeLongis A. Coping with interpersonal stress: role of big five personality traits. *Journal of Personality*. 2005;73(5): 1141-80
11. Glory N, Ahadi A, Michael O, Ojo TT. Influence of personality and demographic factor on aggressive behavior among secondary school adolescents. *British Journal of Psychology Research*. 2015;3(1): 1-6
12. Adam L. Sharp, Lisa A. Prosser, Rebecca Cunningham. Cost analysis of youth violence prevention. *Pediatrics*. 2014; 133(3): 448-53.
13. Buss A. H, Perry M. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(3), 452-59.
14. Mohammadi N. A preliminary study psychometric standards-Perry Aggression Questionnaire. *Social and humanistic sciences journal*. 25(5); 135-151 [Persian]
15. Zinat Motlagh F, Ahmadi Jouybari T, Jalilian F, Mirzaei Alavijeh M, Aghaei A, Karimzadeh Shirazi K. The Prevalence and Factors Associated with Aggression among Adolescents of Yasuj Iran. *J Health Syst Res*. 2013; 9(3): 312-19. [Persian]
16. Jenaabadi H, Nastiezaie N. A comparison of aggression, anxiety and depression in high school students in Saravan city. *Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty*. 2011; 3(9):148-56. [Persian]

Relationship between Aggression and demographic characteristics in Male High School Students of Ilam

Gholamreza Sharifirad¹, Adel Bahari², Meysam Bazani³, Mohsen Jalilian⁴

1-Professor of Hygiene education, Faculty of Hygiene, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran

2-Msc in Hygiene education, Faculty of Hygiene, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran

*corresponding author: E-mail; adelbahari@yahoo.com

3- Msc of Clinical Psychology, Faculty of Medicine, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

4- Assistant of Professor of Hygiene education, Faculty of Hygiene, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran

Abstract

Background and Aim: Neglect of aggression in adolescents increases the unhealthy relationships between people, reduced quality of life, and lead to problems such as truancy, academic failure and substance abuse. So this study aimed to investigate the relationship between a numbers of demographic variables with aggression.

Material and Method: In this descriptive- cross sectional study, statistical population was all high school students who were studying in Ilam in the course of the school year 94-95. Using cluster sampling, 265 students were selected as sample. Demographic information and the Buss-Perry Aggression Questionnaire (AQ) was completed by participants. For data analysis, statistical methods of frequency, mean, standard deviation, minimum value and maximum value was used. Tests of inferential statistics were Pearson correlation coefficient, independent t-test, ANOVA test post hoc LSD test. For data analysis, twentieth edition of SPSS software were used.

Results: The results showed that there was a significant positive correlation between aggressions with age, while there was no significant relationship with the rank of birth. The level of aggression areas was not significantly in both urban and rural different. Aggression in students majoring in the humanities and mathematics was less than experimental major. Students with unemployed fathers had higher levels of aggression compared to students who their fathers who employed.

Conclusion: The findings suggest that efficient skills to manage aggression in adolescence among the important issues that should be more attention. In addition, unemployment is a major social problem In addition, unemployment is a major social problem that could play a role in aggression in adolescents.

Keywords: Aggression, High school students, Ilam.